

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqib boshlagan

№ 12 (66345)
2002 yil 22 mart, juma

Sotuvda erkin narxda

BILIMDONLAR O'YINI

Maktabimizda «Zakovat» intellektual o'yini tashkil etildi. Unga 8- sinflar orasidagi eng iqtidorli, bilimdon o'quvchilar jalb qilindi.

Bilimdonlar o'yini hammadan ko'ra ko'proq meni hayajonga soldi. Chunki boshlovchilik, savollar tayyorlash menga topshirildi. Oldiniga juda qo'rqdim. Eplay olarmikanman, deb o'yladim.

O'yin biz kutgandan ham a'lo o'tdi. Ayni kunda ishtirok etuvchilar soni kundan-kunga ortib borayapti. Men esa ko'proq kitob mutoala qilib, ko'p savollarga javob topayapman.

Oyda bir marotaba o'ynaladigan bilimdonlar bahsi oyda ikki marotaba bo'layapti. Safimizga 9-10- sinf o'quvchilari ham qo'shildi.

Bilimdonlar o'yinini tashkil qilishda bizga bosh-qosh bo'lgan tarix fani o'qituvchimiz Dilbarjon opa Do'stjonovadan juda xursandmiz. Bilimdonlarning eng bilimdoni ham aniqlandi. O'tkirbek Sultonov, Otabek Ishjonov, Malohatxon Rajabova va Jo'rabek Yusupovlar shular jumlasidandir.

Ushbu o'yindan maqsadimiz bitta: Bilim maskanimizda bilimdon o'quvchilarning safini kengaytirish. Shu yo'l bilan bilimimizni o'stirish, fikrlash qobiliyatimizni rivojlantirishdir.

«Zakovat» o'yini bizga ko'p narsalarni berdi. Hali biz bilmagan bilimlar ko'p ekanligini angladik.

Farohat JABBOROVA,
Xorazm viloyati, Urganch shahridagi Sobir Rahimov nomli 16- maktabning 8- sinf o'quvchisi.

Daraxtlar ochadi gul,
Sho'x-sho'x sayraydi bulbul,
Yayraydi, quvnaydi dil,
Go'zal NAVRO'Z muborak!

Suv shildirab oqadi,
Kuyi dilga yoqadi,
Soch popuklar taqadi,
Go'zal NAVRO'Z muborak!

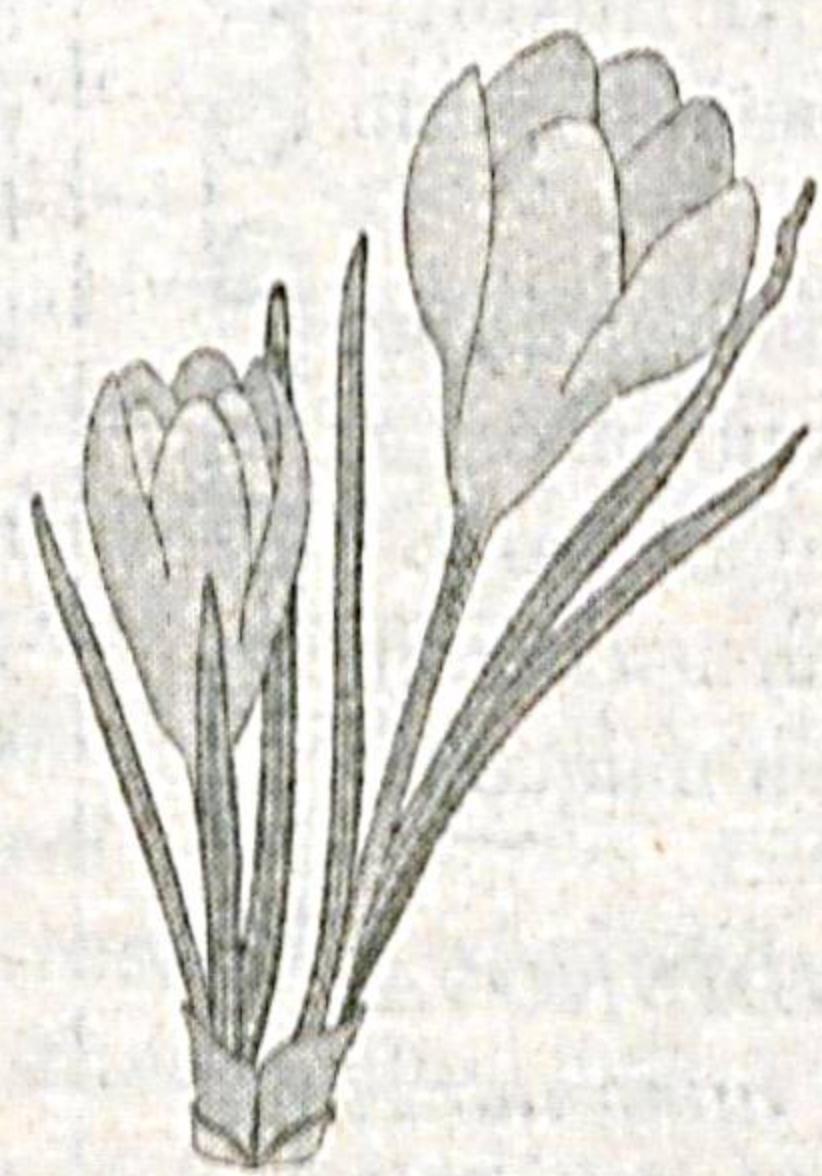
Munira NAZAROVA,
Samarqand viloyati,
Pastdarg'om tumani,
Mevali jamoa xo'jaligi.
Surat muallifnisi.

TUN VA KUN TENG LASHGAN KUN

Bahorda nishonlanadigan bu bayram qadim- qadimdan bizga urf-odat bo'lib qolgan. Navro'z kuni 21 marta kun va tun tenglashadi va shu kundan boshlab kun uzayadi. Tun qisqaradi. Navro'z arafasida hamma o'z atrofini tozalaydi, urishganlar yarashadi. Qariyalar xolidan xabar olinadi.

Mana shunday qutlug' bayram - Navro'zi olam o'lkamizga tashrif buyurdi. Ayni kunlarda dalalarda ish qizg'in. Dehqonlar qish bo'yi zerikib yotgan ketmonini qo'lga oldilar. Yigitlar mardlik o'yinlari bilan, qizlar esa uyda turli shirinliklar, ko'k somsayu sumalak pishirish bilan band. Momolar ularga bosh. Bolajonlarni aytmaysizmi. Ular varrak uchirib, bahor kelganidan darak berayaptilar. Xullas, Navro'zda hech kim bekor emas. Hamma biron-bir yaxshi yumush bilan band. Niyatimiz - Navro'z har kuni bo'lsin.

Oynisa ESHMURODOVA,
Samarqand viloyati, Oqtosh shahridagi 59- maktabning 9- «A» sinf o'quvchisi.

BAYRAM BO'LSA QUVONAR DILLAR

Bayram. Bu so'z naqadar yoqimli. Bu so'zni barchamiz xush ko'ramiz. Chunki o'zbek eli bayramlarni sevuvchi, uni ardoqlaguvchi eldir.

Yil bo'yi fasllar almashinib, qish bahorga, bahor yozga, yoz kuzga, kuz esa yana qishga o'mini bo'shatib beraveradi. Har bir insonni o'zining xush ko'radigan fasli bor. Fasllar kelinchagi bo'lmish bahorni sog'inmay, uning mayin shamollarini, beg'uborgina tonglarini kutmagan inson bo'lmas kerak.

Elimizda Bahor fasli. Yurtimizda yasharish fasli hukmron. Haqiqatdan ham bahor yangi kelinchakka o'xshaydi. Sovuq qishda o'z po'stinini yechgan daraxtlar bahor kelishi bilan jonlanib, kurtak yoza boshlaydi. Tongdagi shabnam ham bahor kelganidan darak berib turadi go'yo.

Bahorda bayramlar ham talaygina. Ayniqsa, necha yillardan beri ardoqlanib, e'zozlanib nishonlab kelinayotgan bayram bu - NAVRO'Z bayramidir.

Navro'z bayrami milliy bayramimiz bo'lib, mustaqil elimizda keng tantana bilan qarshi olinadi. Bu kun yurtimizning barcha go'shalarida sayllar bo'ladi. Doshqozonda sumalak, halim qaynatilib, bayram ko'rkiga ko'rk qo'shiladi.

Biz bu kunlarimizga ming bora shukrona aytmog'imiz darkor. Chunki Navro'z ayyommini ota bobolarimiz ko'ngildagiday nishonlamaganlar. Ularga milliy urf-odatlarimizni katta bayram qilib nishonlash taqiqlangan edi. Bugun esa buning aksi, biz o'z ota-bobolarimizdan qolgan an'analarni bemalol nishonlashimiz mumkin. Hattoki bu kun dam olish kuni deb ham e'lon qilingan.

Xullas, elimizda bu kabi bayramlar arimasin. Tinch omon bo'lgan yurtdagina bayram bo'ladi. Yurtimizning tinchligi, mustaqilligi abadiy bo'lsin.

NAVRO'Z AYYOMINGIZ QUTLUG' BO'LSIN.
Shahlo MUTALOVA.

Prezident asarlarini o'rganamiz

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda)

MILLIY ISTIQLOL G'OYASI: ASOSIY TUSHUNCHA VA TAMOYILLAR

Jahon tajribasiga nazar tashlasak, butun dunyo taraqqiyotiga ulkan ta'sir ko'rsatgan nazariya, ta'limot va mafkuralarni yaratish uchun insoniyat tarixining turli davrlarida ulkan aql-zakovat, iste'dod va teran tafakkur egalari mislsiz zahmat chekkanini ko'ramiz. Suqrot va Platon, Konfutsiy va Najmiddin Kubro, Alisher Navoiy va Maxatma Gandi kabi buyuk mutafakkirlar faoliyati buning yaqqol tasdig'idir.

Tarix tajribasi shundan dalolat beradiki, dunyoda ikki kuch — bunyodkorlik va buzg'unchilik g'oyalari hamisha o'zaro kurashadi. Bunyodkor g'oya insonni ulug'laydi, uning ruhiga qanot bag'ishlaydi. Sohibqiron Amir Temurning parokanda yurtni birlashtirish, markazlashgan davlat barpo etish, mamlakatni obod qilish borasidagi ibratli faoliyatiga ana shunday ezgu g'oyalar asos bo'lgan.

Buzg'unchi g'oyalar esa xalqlar boshiga so'ngsiz kulfatlar keltiradi. Bunga olis va yaqin tarixdan ko'plab misollar keltirish mumkin. O'rta asrlardagi salib yurishlari, diniy fanatizm va ateizm, fashizm va bolshevizmga asos bo'lgan g'ayriinsoniy g'oyalar shular jumlasidandir.

Yovuz g'oya va mafkuralarning eng ko'p tarqalgan shakli aqidaparastlikdir. Bunday mafkuralar muayyan davrlarda G'arbda ham, Sharqda ham hukmronlik qilgan. Bu ijtimoiy illat insoniyat XXI asrga qadam qo'yayotgan hozirgi davrda ham dunyodagi tinchlik va taraqqiyotga tahdid solmoqda.

Aqidaparastlik, qanday shaklda bo'lmasin, hamma zamonlarda ham jamiyat uchun birdek xatarlidir.

O'rta asrlarda G'arbdagi aqidaparastlik mafkurasini bo'lgan inkvizitsiya cherkovning mutloq hukmronligini o'rnatib, hur fikr rivojiga, jamiyat taraqqiyotiga to'siq bo'ldi. Galiley va Kopernik kabi yuzlab buyuk aql-zakovat sohiblari ana shunday aqidaparastlik ta'qibiga uchraganlar. Jordano Bruno ilmiy qarashlari uchun jaholat qurboni bo'lgan.

Sharqda esa Imom Buxoriy, Ibn Sino singari buyuk allomalar ham turli taziylarga duchor bo'lganlar. Mansur Halloj, Nasimiy, Boborahim Mashrab singari hur fikrli zotlar esa qatl etilgan.

(Davomi bor).

MUCHAL TO'YING MUBORAK, DO'STIM!

Men Begaliyeva Dilnoza Akmalzoda qizi Toshkent shahrining «Taxtapul» mahallasidagi fayzli xonadonlardan birida istiqomat qilaman. Oilamiz kattagina: Dodam, oyim, ota-onam, bir ukam va bir singlim bor. Shahrimizdagi 337- bolalar bog'chasida tarbiyalanib, 1997 yilda birinchi sinfga qabul qilindim. Bu yil esa muchal yoshimni - 12 bahorni qarshilayman. Esimni taniganimdan beri ot yilining kelishini intizorlik bilan kutib kelaman. Fursatdan foydalanib, muchal to'yini nishonlayotgan tengdoshlarimni muborakbod etmoqchiman. Ularning o'qishlariga omad, o'zlariga esa sog'lik tilab qolaman.

*Dilnoza BEGALIYEVA,
Toshkent shahridagi
20 - maktabning 5 - «A» sinf o'quvchisi.*

ADABIYOTNI SEVAMIZ

Sinfimiz o'quvchilari ona tili va adabiyot fanini juda sevishadi. Buning isboti sifatida yaqinda maktabimizda ona tili va adabiyot haftaligi o'tkazildi. Bunda biz o'quvchilarning qiziqishiga qarab o'qituvchilarimiz ochiq dars, ertalik, mushoiralar o'tkazdilar. Biz o'z tengdoshlarimiz bilan «Quvnoqlar va zukkolar» tadbirini o'tkazdik. Haftalikda faol ishtirok etgan sinflar qatorida bizning sinf ham mukofot bilan taqdirlandi. Biz kelgusida ham shunday tadbirlarda ishtirok etib, yuqori natijalarga erishish uchun bundan keyin tinmay bilim olishga harakat qilamiz.

*Zarnigor TURSUNOVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi
31-maktabning 5- «A» sinf o'quvchisi.*

XATLAR TEGIRMONI

GULLAR SHAHRI - TOSHKENTIM

Qani endi shahrimning markazlaridan tashqari chekka-chekka ko'chalariyu xiyobonlari ham gullarga burkansa, ozodalik va pokizalik hukmron bo'lsa. Afsuski unday emas. Ayrim insonlarni bepisandligi, beparvoligi oqibatida o'zimizni o'zimiz zaharlayapmiz. Misol uchun «G'uncha» kinoteatri yaqinidagi «Ko'kcha» arig'ini olishimiz mumkin. U yerdagi iflos manzaraga odamning qiyo boqqisi ham kelmaydi. Ariqqa nazar tashlasak, xonadonlardan chiqqan eski kiyim-kechaklaru har xil matolar, idish siniqlariyu suyak-sayoqlar, sabzavot po'choqlari va chiqindilar odamning ko'nglini aynitadi. Bularning bari atrofga chidab

MUHIMI G'ALABA EMAS

Shu kunlarda sinfimiz o'quvchilarining ishlari juda ko'payib ketgan. Bir yoqda o'qish, bir yoqda esa bellashuvga tayyorlanish kerak. Qanday bellashuv deysizmi? Keling, yaxshisi bir boshdan gapirib beray.

Biz 169 - maktabning 6 - «B» va 6 - «A» sinf o'quvchilari til va adabiyot fanlari bo'yicha bellashmoqchimiz. Sevimli ustozimiz Dilbar opa Valiyeva boshchiligida bellashuvga puxta hozirlik ko'rib, shoir va yozuvchilar hayoti, ijodi haqida ma'lumotlar yig'dik.

- Ayting-ayting, ishqilib ustozimning yuzlarini yerga qaratmaylik-da,- dedim dugonamga.

- Bellashuvdan maqsad yutish yoki yutqazish emas, asosiysi olgan bilimlarimizni yanada mustahkamlashku,- dedi Gavhar.

Qani endi har bir fandan bellashuvlar ko'proq bo'lsaydi...

*Saodat IBRAGIMOVA,
Toshkent shahridagi
169 - maktabning 6 - «B» sinf o'quvchisi.*

SIZ QANDAY BAHOLAYSIZ?

O'qituvchimiz bizga tez aytishlar yod olishni uyga vazifa qilib berdilar. Ertasi kuni darsdan avval kim qanday tez aytish yod olganini muhokama qildik. Dars boshlandi. O'qituvchimiz hammani sinf jurnali orqali birma -bir chaqira boshladilar. Mendan avval javob berish uchun o'rimdan turgan bir sinfdoshim men darsdan ilgari unga aytgan tez aytishlarni aytib bersa bo'ladimi? Nima qilishni bilmay qoldim. Mening navbatim kelganda, ilgari yod olgan tez aytishlarni aytishga majbur bo'ldim. Tutilmay yodlaganim uchun o'qituvchim «besh» qo'ydi.

Lekin sinfdoshimning qilgan ishini qanday tushunishni bilmay qoldim. Tengdoshlar, siz buni qanday baholaysiz?

*Laziz SHOHO'JAYEV,
Qashqadaryo viloyati, Chiroqchi tumani,
Xo'jaobod qishlog'i.*

«ISTIQLOL CHECHAKLARI» DA

Men Rishton tumanidagi 27- maktabning Bolalar tashkilotida yetakchi bo'lib ishlayman. Maktabimizda 2117 nafar o'quvchilar bilim oladi. Ularga 217 nafar ustoz- murabbiylar ta'lim berishadi.

Mustaqillikning ilk g'unchalari bo'lmish iste'dodli bolalar bizning maktabimizda ham anchagina. Ulardan 10- sinf o'quvchisi M.Teshaboyeva, K.Rahmonova Respublika iqtidorli bolalar X anjumani ishtirokchilari.

Maktabimizda qator to'garaklar ishlaydi. Ulardan biri «Istiqlol chechaklari» nomli to'garakdir. Bu to'garakka adabiyotga qiziquvchi o'g'il- qizlar qatnaydi. Ular ishtirokida tadbirlar, mushoiralar, bahsmunozaralar uyushtiriladi.

To'garakning faol ishtirokchilaridan biri 8- sinf o'quvchisi Gulchehra Ergasheva tuman miqyosida o'tkazilgan bo'lajak shoiralar tanlovida faxrli birinchi o'rinni qo'lga kiritdi.

Uning yutug'idan biz juda xursand bo'ldik. To'garakdagi ishlarni yanada jonlantirdik.

*Muattarxon BOBOYEVA,
Farg'ona viloyati,
Rishton tumanidagi
27- maktab yetakchisi.*

VATANNI QIZG'ANIB YASHAYLIK

O'quvchilarga Vatan tuyg'usini singdirish, milliy g'ururni shakllantirish borasida sinfdan tashqari olib boriladigan ishlarning ham ahamiyati kattadir.

Yaqinda bizning maktabimizda «Vatanni qizg'anib yashaylik» mavzusida qiziqarli kecha bo'lib o'tdi. O'quvchilar tomonidan tayyorlangan kechani maktab o'qituvchilari, ota- onalar kuzatib bordilar.

Kechada o'quvchilar «Nima uchun O'zbekistonni sevamiz?», «Inson nimani qizg'anib yashaydi?», «Istiqlol- buyuk ne'mat», «Istiqlol odimlari» kabi yo'nalishlarda sahna chiqishlari ko'rsatildi.

Bundan tashqari, Vatan mavzusidagi qo'shiqlar, she'rlar ijro etildi. Ayniqsa, buyuk bobolar Alisher Navoiy, Amir Temur, Mirzo Bobur, Al Buxoriy, Jaloliddin Manguberdi siymolarining sahnada ko'rinishi kishini to'lqinlantirib yubordi.

Kechaning oxirida o'quvchilarning hammaga qarata aytgan da'vati mudroq qalblarni ham uyg'otib yuborgan bo'lsa, ajabmas. «Dunyoda yashaydigan har bir insonning qizg'anib saqlaydigan besh narsasi bordir. Bular, o'zining joni, moli, oilasi, dini va muqaddas Vatani».

*Marg'uba ISOMIDDINOVA,
Toshkent shahar, Akmal Ikromov tumanidagi
106- maktab o'qituvchisi.*

bo'lmas hid taratib, beg'ubor havoni bulg'aydi. Bu ariq bo'yida qanchadan-qancha xonadonlar joylashgan. Hovlilarda istiqomat qiladigan go'daklar va bolalar sog'ligiga uchib yurgan son-sanoqsiz chivinu pashshalar zarar yetkazmaydi deb kim kafolat bera oladi? Bundan tashqari u yerda «Shahar bolalar kardiorevmatologiya markazi» bor. Unda shifo izlab kelgan ko'plab bolalar davolanadilar. «Ishqilib zaharlanishmasa edi», deyman ichimda. Xalqimizda «Qosh qo'yaman deb ko'z chiqarma», degan naql bor. Mana shu naql bu yerdagi manzaraga juda mos keladi. Biroq, bunday manzaralar shahrimizning ko'plab burchaklarida uchraydi. Mutasaddi rahbarlarimizdan iltimos qilamizki, hech bo'lmaganda nazoratni kuchaytirishsa. Xalq o'z atrofini tozalab, obodonlashtirish bilan mashg'ul bo'lsa. Uchinchi ming yillikka «Eng pokiza yurt» nomi bilan kirib borsak.

*Zulfizar SODIQOVA,
Toshkent shahar,
Sobir Rahimov tumanidagi
243-maktabning
8- «A» sinf o'quvchisi.*

Odatda Buxoroga laylak kelsa, rostakamiga bahor boshlanadi. Lekin bu yil - ya'ni, «Qariyalarni qadrlash» yilida Buxoroi sharifga bahor laylaklardan ham oldin keldi. Agar mart oyining o'rtalarida Navoiy viloyatidan G'ijduvon, Vobkent, Shofirkon tumanlari oralab Buxoroga borgan bo'lsangiz, dalalarda allaqachon ekin-tikin ishlari boshlab yuborilganiga va hammayoq oppoq, pushti gullarga burkanganiga guvoh bo'lasiz: bodomlar, zardolular, o'riklar, olmalar tig'il-tig'il gullagan. Shu kunlarda Buxoro gullarga ko'milgan... Odamlarning kayfiyati ko'tarinki, hamma bir-birini ilk bahor bayrami - Navro'z bilan samimiy qutlaydi, doshqozonlarda sumalaklar biqirlab qaynayapti. Ko'chakuyda, so'lim bog'larda, xiyobonlarda, ariq bo'ylarida albatta bahor nishonasiga duch kelasiz: qariyalar boychechakni yuzlariga surtadilar, yosh-yalanglar xandon otib kuladilar, bolalar savatchalarni ko'tarib yurib yalpiz teradilar, qadimiy minoralardan musichalarning kukulagani eshitiladi...

Mana shunday farahbaxsh kunlarda Parvina «ona tili» darsidan yana «besh» baho oldi. Bu gal u 233- mashqni «a'lo» darajada bajargan. Aniqrog'i, «Ko'k somsa» she'rini yod olib, sinfdoshlariga ifodali o'qib berdi.

**Kelganda Navro'z,
Ismaloq, yalpiz.
Terib biz uch qiz,
Keltirdik uya.
Suyib o'pdilar,
Oyim chopdilar,
Somsa yopdilar,
To'ydik xush bo'yg.
Qilib biz mazza
Yedik ko'k somsa...**

«Kundalik»dagi «besh»ni Parvina birinchi bo'lib dadasiga ko'rsatdi.

-Dadajon, yana «besh» oldim!- dedi xuddi bahordek yashnab Parvina.

-Balli, qizim,- deb dadasi Sohib aka qizchasini suyib bag'riga bosadi.- Ko'p yashang! Qani, endi mehmonlar bilan salomlashing, ona qizim!

Parvina

«Tong yulduzi» muxbirisiga iymanib salom beradi.

-Kechirasiz, Parvina, o'zingiz ham umringizda ko'k somsa yeganmisiz?-deb so'raymiz hazil aralash.

-Yo'q, yemaganman,- deydi qizcha boshini chayqab.

Biz ajablanib Parvinaning

to'laman,- deb Parvina bizni qaytadan mehmonga taklif etadi.

-Uzr, Parvinajon, biz sizni «Tong yulduzi» sahifalarida tug'ilgan kuningiz bilan tabriklaymiz. Umuman, respublikamizda 5 aprel kuni tug'ilgan barcha

«Hech kimga bermaymiz seni, O'zbekiston» qo'shig'ini Yulduz Usmonovadan ham o'tkazib kuylaydi.

Darvoqe, Parvinaning bibisi Oliyaxon Xasanova - O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist, chorak asrdan beri «Mohi Sitora» etnografik

to'kilib, qaytadan chiqib bo'lgan.

-Parvina, nechta tishingiz bor?

U darhol ko'rsatgich barmog'i bilan tishlarini sanaydi.

-Yigirma sakkizta ekan,- dedi Parvina.

-To'rtta kalta tishingizni ham qo'shib sanadingizmi?

-Shoshmang,- deb Parvina tishlarini qayta sanadi.- Iye, yigirma ikkita ekan-ku,- deydi qayta sanoqdan so'ng ajablanib.

-Karrani yoddan bilasizmi?- deb imtihonni davom ettiramiz.

-Ha, bilaman.

-Sakkiz karra olti necha bo'ladi?

-Qirq ikki bo'ladi, olti karra sakkiz ham qirq ikki. O'rin almashgan bilan qiymat o'zgaraydi.

-Yashang.

Xayrlashuv chog'ida Parvinadan gazetada bosish uchun bitta suratini berishni iltimos qildik.

Parvina partadosh sinfdoshi Behro'z Rustamov bilan birga tushgan suratini bizga taqdim etdi.

-Behro'z ham a'lochi,- dedi u. -Tug'ilgan kunimda Behro'z to'rdada o'tiradi.

Biz Parvina xonadonida mehmon bo'lib, Buxoroi sharifni ziyorat qilib qaytdik.

Samarqand, Jizzax, Sirdaryo viloyatlaridan o'tib, poytaxtga yetib kelsak, vo'ajab, Toshkentga ham bahor to'vusdek tovlanib tashrif buyuribdi.

Yurtimizga Navro'z keldi. Hozir tandir- tandir ko'k somsa yopilyapti. Shu qutlug' kunlarda Siz qayerda yashasangiz ham, aziz bolalar, 5 aprel kuni Parvina uchun bittadan ko'k somsa tanovul qilishingizni iltimos qilamiz. Bu- Parvinaning tug'ilgan kuniga Sizning sovg'angiz bo'ladi.

Yana saodatli kunlarda ko'rishguncha omonlik bo'lsin, Parvina.

**Olima
NABIZODA.**

KO'K SOMSA YEMAGAN PARVINA

oyisiga - Muhayyo opaga qaraymiz.

-Qizim, qo'ysang-chi, har yili bibing bilan ko'k somsa yopib beramiz-ku,- deydi Muhayyo opa hijolat bo'lib.

-Lekin men ko'k somsa yemaganman. Ko'k somsa qanaqa bo'ladi o'zi?- deydi Parvina soddadillik bilan.

-Ko'k somsaning ichida yalpiz, ismaloq, ko'kat bo'ladi,- deb izoh beradi oyisi.

Parvina yana bosh chayqaydi.

-Muhayyo opa, balki Buxoroda ko'k somsaning boshqacha nomi bordir?- deb so'raymiz.

Sohib aka birdan haholab yuboradi.

-E-e, nanasi, «bichak» demaysanmi?- deydi Sohib aka.- Qizim, bichak yeganmisan?

-Bichak yeganman-ku!- deb iqrar bo'ladi Parvina.

Hamma birdan yengil tin oladi.

-Demak, Buxoro shevasida ko'k somsa «bichak» deyilar ekan-da?! Lekin men ham «bichak» yemaganman,- deymiz.-**Toshkentda «bichak» yopilmaydi.**

-Iye, bichak ko'k somsa-ku!- deydi zukko Parvina hayrat aralash.- Agar 5 aprel kuni yana biznikiga kelsangiz, nanam bir tandir bichak yopib beradi.

-Nega aynan 5 aprel kuni bichak yopiladi? Sababi bormi?- deymiz qiziqsinib,-**5 aprel kuni hech qanaqa bayram yo'q, shekilli?**

-Bilmaysizmi, men 5 aprel kuni tug'ilganman-ku! O'sha kuni roppa-rosa 8 yoshga

o'quvchilarni chin dildan qutlaymiz!

-Afsus, o'sha kuni sinfdoshlarimni ham mehmonga taklif etmoqchi edim.

-Mayli, bizni ham sinfdoshlaringiz qatorida o'tiribdi deb faraz qila qolasiz.

-Bichakni Toshkentga yuboraymi?

-Yo'q, rahmat, «Tong yulduzi» uchun ham bir dona bichak yeb qo'ysangiz, xursand bo'lamiz. Osh bo'lsin!

-Xo'p,- deydi Parvina.

Parvina Majidova Buxoro shahridagi Abu Abdullo Rudakiy nomli 33-maktabning 2-«A» sinfida o'qiydi. Sinfkom, o'qituvchisi, sinf rahbari Ruqiya opa Hamroyevaning yaqin yordamchisi. U doimo sinfdoshlariga o'rnak bo'ladi, faqat «a'lo» baholarga o'qiydi.

Boz ustiga, jamoat ishlarida faol qatnashadi. Har xil sanalarga bag'ishlangan tadbirlarda Parvina Majidova qo'shiq aytadi, raqsga tushadi, yangi yodlagan she'rlarini ifodali o'qib beradi. Hatto,

guruhi gah rahbarlik qiladi. Oliyaxon aya o'z guruhi bilan Fransiya, Niderlandiya, Germaniya, Italiya kabir mamlakatlarda ko'p bora ijodiy safarlarda bo'lgan, Yevropani milliy san'atimiz durdonalari vositasi bilan zabt etganlar.

Parvinaning opasi - Mohiniso hamshira, Buxoro tibbiyot bilim yurtini «qizil diplom» bilan tamomlagan. Hozir uxalqimizga

beminnat xizmat qilyapti, mahalla ahli tibbiy yordam so'rab, Mohinisoga tez-tez murojaat etib turadi.

Akasi Sanjar esa zamonaviy kasb egasi, ya'ni «barmen», restoranda ishlaydi...

-O'zingiz kim bo'lmoqchisiz, Parvina?- deb so'raymiz.

Biz undan raqqosa, hamshira yoki tadbirkor bo'laman, degan javobni kutgan edik. Lekin Parvina kutilmaganda:

-O'qituvchi bo'laman,- deb javob berdi.

Ajablanganimizni bildirmadik.

-Qaysi fan bo'yicha o'qituvchi bo'lmoqchisiz?

-«Odobnoma»dan dars beraman,- dedi Parvina hech ikkilanmay.

-Iloyim, niyatingizga yeting, oqila qizim.

2-«A» sinfida jami o'ttiz ikkita o'quvchi bor. Ko'pchiligi qizlar. Ammo o'g'il bolalar son jihatidan kamroq bo'lsa-da, yetakchi mavqega ega. Ba'zan Parvina sho'xroq bolalarni «ukazka» yordamida tartibga chiqirib qo'yadi.

Hozir Parvinaning tishlari

Siz «Yoshlar» telekanalidagi «Salomat bo'ling», «Jar yoqasida» ko'rsatuvlarini berilib tomosha qilgan bo'lsangiz kerak. Ko'rsatuvni tayyorlovchi Asror aka Abrorxo'jayev 28 yildirki, tele-radio sohasida barakali xizmat qilib kelyaptilar. Ularning efirga uzatilgan aksariyat ko'rsatuvlarida sog'lom turmush tarzi olg'a suriladi. Mana shunday qator turkum ko'rsatuvlari atrofdagilarning e'tiborini tortib kelayapti. Yaqinda Asror akaning mashaqqatli mehnatlari inobatga olinib, matbuot va ommaviy axborot vositalarini qo'llab-quvvatlash jamg'armasi tomonidan kompyuter bilan mukofotlandilar.

Asror akaning uch nafar farzandlari bor. To'ng'ich o'g'illari Azizjon tadbirkor. Anvar esa Sharqshunoslik institutining koreys filologiya fakultetining talabasi. Anvar yaqinda koreys tilidan o'tkazilgan tanlovda g'olib bo'ldi va Koreyada besh oy tahsil oldi. Ingliz, rus, koreys, turk tillarida bemalol gaplasha oladi. Qizlari Nodira esa ota izidan bordi. «Yoshlar» radio kanalida musiqa muharriri bo'lib ishlaydi.

NIMA QILSAM EKAN?

Sinfimizdagi besh- oltita o'g'il bolalar doimo birga yuramiz. Gohida darsdan keyin maktabimiz orqasida o'tiramiz. Turli mavzularda gaplashamiz. Bir kuni sinfdoshim tamaki olib keldi. O'rtoqlarimning hammasi bir-bir chekib ko'rishdi. Men esa rad etdim. Ular bo'lsa: «Kemaga tushganning joni bir. O'rtoqmisan, chekib ko'r. Hech narsa bo'lmaydi. Chekmasang oramizda yurma», deyishdi.

Men noqulay ahvolda goldim. Chekishni ham, sinfdoshlarimdan ayrilishni ham sira istamayman. Nima qilsam ekan?

JAHONGIR.

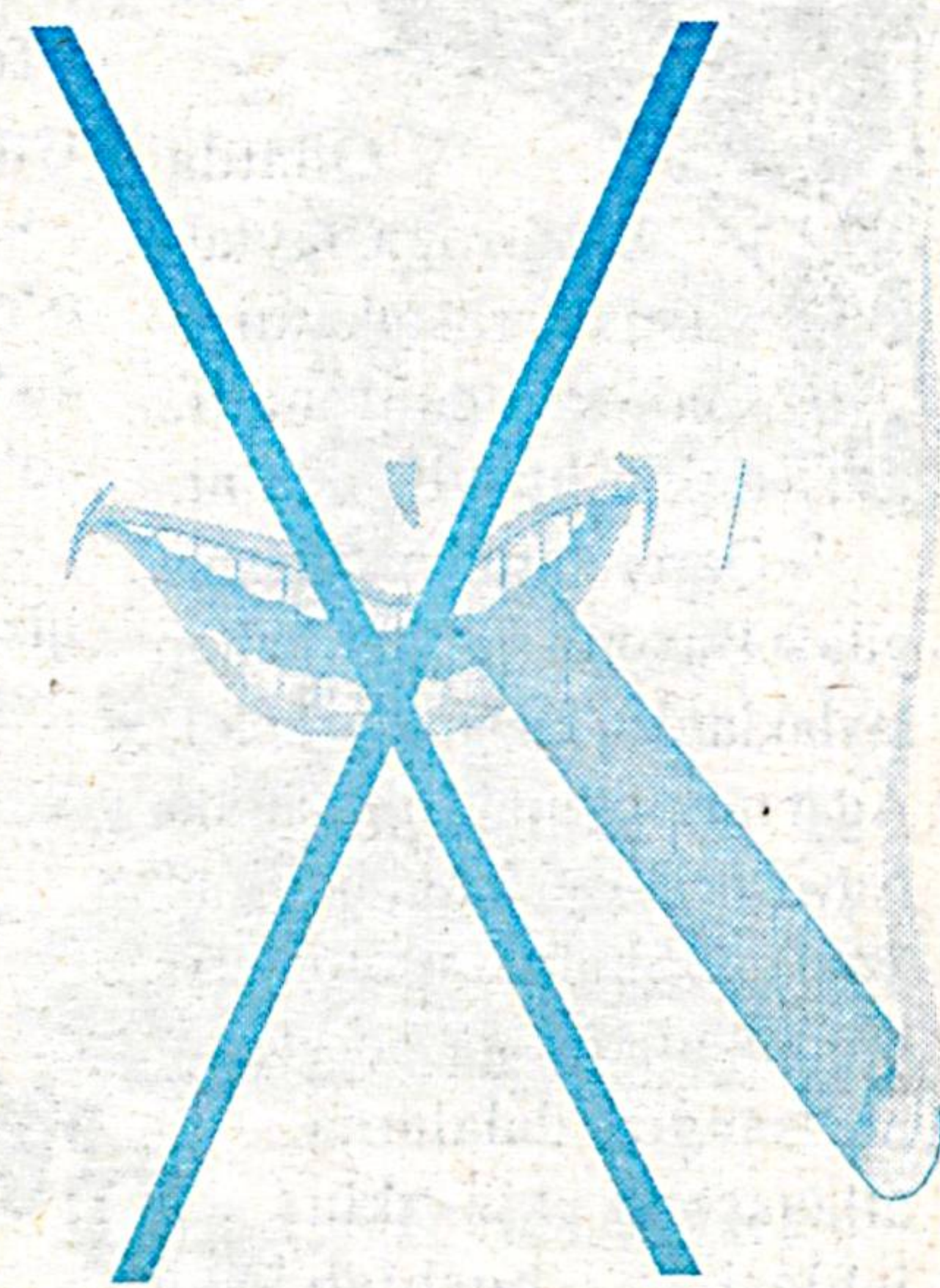
ASROR AKA ABRORXO'JAYEV YOSHLAR DO'ST... ASROR AKA ABRORXO'JAYEV...

Asror aka farzandlarini sira bo'sh qo'ymaydi. O'zgalarning farzandlarini ham bo'sh o'tirishini xohlamaydi. Bekorchilik barcha bezoriliklarni keltirib chiqarishini juda yaxshi biladi.

Tamaki va giyohvandlikka qarshi tayyorlagan ko'rsatuvlari orqali

o'quvchilarining bo'lishi yanada achinarli xoldir.

Agarda siz yigirma ikki yoshgacha tamaki chekishga qo'l urmasangiz, undan keyin chekmasligingiz mumkin. Chunki bu davrda o'zingizni biroz bo'lsa-da, qo'lga olgan bo'lishingiz aniq.

Ba'zi o'quvchilar tamaki chekib, bir-birlariga maqtanadilar. «Chekishni haqiqiy yigit kishiga chiqargan» degan fikrni bildiradilar. Irodasi bo'shroq bolalar beixtiyor tamakini qo'lga oladilar. Agarda bola mustahkam irodaga ega bo'lsa, u tamaki chekishdan voz kechadi.

Irodasiz odamning ixtiyori esa o'z qo'lida bo'lmaydi. Shuning uchun ham bunday insonni hayot to'lqinlari xohlagan tomoniga uchirib ketaveradi. Vaqt sira orqaga qaytmagani uchun ham qayta yashab bo'lmaydi, - deyidilar Asror aka.

Maqsadimiz, yoshlarni tamaki chekishdan asrash, chekishni boshlaganlarni esa qaytarishdir. «Arslon izidan, botir so'zidan qaytmas», deydi dono xalqimiz. «Men hech qachon chekmayman», deya eng avvalo o'zingizga so'z bering. Zero, lafz qildikmi, uning uddasidan chiqish faqat mardning ishi ekanligini unutmaylik. Lafz o'tkir aqllilik, qat'iylik, halollikdir. O'z lafzida turish xalqimizning urf-odatlaridan bo'lib, u doimo kishiga husn bag'ishlab kelgan.

Sahifani
Feruza SOYIBJON qizi
tayyorladi.

Manbalarda ko'rsatilishicha, tamaki urug'i 1496 yilda Ispaniyaga olib kelinganda manzarali o'simlik sifatida foydalanilgan ekan.

XVI asr o'rtalarida esa tamaki o'simligining barglari kishilar diqqatini torta boshlabdi. Biroq vaqt o'tishi bilan tamaki chekish hech bir insonga foyda keltirmasligi ma'lum bo'libdi. Shunda inglizlar

SALOMATLIK GULDASTASINING KUSHANDASI

birinchi bo'lib 1585 yilda tamakiga qarshi kurash boshlabdilar. Kashandalar ta'qib ostiga olinibdi. Vaqt o'tib Rossiyada podshoh Mixail Romanov chekuvchilarga qarshi farmon chiqaribdi. Ularni qamchi bilan savalashni amr qilibdi. Bora-bora uning o'g'li, shahzoda Aleksey Mixaylovich esa 1649 yili chekishni butkul man etibdi.

Ammo bu kabi kurash va intilishlar tamaki balosidan qutilishga naf bermadi. Bizning davrimizga kelib esa tamaki chekish yoki chekmaslik har bir insonning o'z aqli-hushiga, irodasiga bog'liq bo'lib qoldi. To'g'ri, chekishning sog'liq uchun naqadar ziyon ekanligini kitoblar, gazetalar, kino-filmlar orqali kuzatib boramiz. Hatto tamaki qutichalarida «chekish sog'liq uchun zararli» degan yozuvlarni uchratamiz. Bu kabi ogohlantirishlar irodasi mustahkam, o'z sog'lig'i uchun qayg'uruvchi insonlarga yetarli albatta. Biroq, chekishga ruju qo'ygan yoshlarni qator ko'ngilsizliklari ko'rgiliklar kutayotgani aniq.

Tamaki chekish oqibatida eng avvalo nerv sistemasida buzilish ro'y berar ekan. Oshqozon- me'da shirasidagi kislota miqdori ortib, natijada oshqozon yarasi paydo bo'larkan. Qon tomirlari torayib, qon bosimi ortib, yurak-qon tomir kasalliklari kelib chiqarkan. Buning oqibatida esa nafas qisish kasalligi vujudga keladi.

Raqamlarga e'tibor beradigan bo'lsak, o'pka sili bilan og'rikan yuz nafar bemordan to'qson besh nafari chekishga mukkasidan ketganlar ekan.

Mana ko'rdingizmi, aziz bolajonlar, tamaki chekish sog'lig'ingizga qanchalik ziyon yetkazar ekan-a. Shunday ekan, bunday gaplarni qayta- qayta gapirsak ham kamlik qiladi.

tomoshabinlardan ko'plab maktublar oladilar. Telefonlar ketma- ket jiringlaydi. Ko'rsatuv sabab ayrim insonlar tamaki chekishni butkul tashlaganliklarini aytishadi. Mana shu vaqtda Asror aka mehnati samarasiz ketmayotganidan xursand bo'ladi.

Asror akaning siz aziz bolalarga aytar gaplari bor. Yaxshisi ularning so'zlarini o'qing, o'zingizga kerakli xulosa chiqaring.

- Bugungi kunda yer yuzida 1,1 milliarddan ortiq chekuvchi bor ekan. Ulardan 42 foizi yoshlarni tashkil etadi. Tamaki chekishni rivojlangan davlatlar yoppasiga man etdi. Buning oqibatida tamaki O'zbekistonda ko'payib ketdi. Chekuvchilar orasida maktab

Bizning kuzatishlarimiz, so'rovnomalimiz shuni ko'rsatadiki, tamaki chekuvchilarning aksariyati qiziqish oqibatida chekishni boshlagan. Ayrim ota-onalar farzandlariga nisbatan ancha e'tiborsiz bo'ladi. Bola holatidagi o'zgarishlarga beparvo qaraydi. Bo'sh vaqtlarini nazorat qilmaydi. Buning oqibatida talaygina dilxiraliklar kelib chiqadi.

Ayni kunlarda maktab, kollejlarda yonginasida tamakini donalab sotayotgan ayollaru onalarni uchratamiz. Tamaki uchun begona boladan pul olayotganlarida o'z farzandlarini ko'z oldilariga keltirsalar-chi, deymen.

Ayrim do'kon sotuvchilari bolalarga tamaki sotmaydi. Mana shu tartib barcha do'konlarda o'rnatilsa edi.

CHEKISHDAN VOZ KECHDIK

Bir kuni o'rtog'im Sherzod bilan yashirincha tamaki chekdik. Bizga yoqqandek bo'ldi. Ulg'ayganimizni yana bir bor his qilgandek bo'ldik. Har kuni galma-galdan tamaki sotib oldik.

Bu haqda otam bilib qolib, rosa ta'zirimni berdilar. Bundan keyin tamaki chekmaslikka so'z berdim. Hozir esa do'stim Sherzod ham tamakini qo'lga olmaydi.

SANJAR.

«Zulfiya» nomidagi Davlat mukofotining sovrindori

Xabaringiz bor, bahor bayrami munosabati bilan davlatimiz tomonidan bir qator iste'dodli qizlar Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti bilan taqdirlandilar.

Taqdirlanganlar orasida namanganlik Muqaddas Ulug'xo'jayeva ham bor.

Muqaddas Kosonsoy tumanidagi Childon qishlog'ida tug'ilgan. Hozirda tumandagi 42- maktabning 9- sinfida a'lo baholarga o'qib kelmoqda.

- Bizning muqaddas zaminimiz dunyoga-shuhrati ketgan ne-ne buyuk alloma-yu fuzalolarga, sarkardayu sohibqironlarga beshik bo'lgan.

Amir Temur, Alisher Navoiy, Ulug'bek, Bobur, ibn Sino, al-Farg'oniy, Abu Rayhon Beruniy... Bu ro'yxatni har qancha davom ettirsa bo'ladi. Zero, biz ana shunday tarixda o'chmas nom qoldirgan insonlarning avlodi, davomchilarimiz.

Biroq, ming afsuski, ayrim chiqdi. tengdoshlarimiz bizning jamiyatimizga U ushbu publitsistik maqolasida

qaramaslikka chaqiradi.

«Bu yorug' olamda inson haqiqatning yuziga tik qarashi, hayotda yaxshi, ezgu ishlari bilan iz qoldirishi uchun vijdoniga xiyonat qilmasligi kerak. Ya'ni, bizni avaylab-ardoqlab

o'stirgan ota-onamiz, jonajon Vatanimiz oldida farzandlik burchimizni oqlashimiz zarur», deb yozadi maqolasida.

Muqaddas barcha tengdoshlariga tinchlikning qadriga yetish, bu bizga berilgan aziz ne'mat ekanligini hamisha yodda saqlash kerakligini uqtiradi. «Men barchani ogohlik va sergaklikka chaqiraman», deya xitob qiladi.

Maktabdoshlari, tanish-bilishlarining faxri bo'lgan tengdoshingiz Muqaddas Ulug'xo'jayevaga berilgan munosib mukofot muborak bo'lsin, deymiz.

F. ODILOVA.

MUKOFOT MUBORAK!

yot bo'lgan diniy oqimlar ta'siriga tushib, Vatanga xiyonat qilish darajasigacha bormoqdalar, deydi Muqaddas kuyunib.

Darvoqe, Muqaddasning «CHO'lpon» nashriyoti tomonidan chop etilgan «Ogohlikka davlat» deb nomlangan kitobchasi bosmadan

nihoyatda dolzarb masalani qalamga olgan. Yoshlarni vatandoshlik ruhida tarbiyalash, yomonlar ta'siriga tushib qolishdan asrash, o'z xalqiga xiyonat qilgan xoinlarga yoshlarning g'azab va nafrati cheksiz ekanligini aytadi. Uning yuragidan chiqqan nido haqiqiy davlatga aylanadi. Tengdoshlarini ro'y bergan ayrim noxush holatlarga loqayd

Suratda sizlarga mayin boqib turgan bu qizaloq o'zini tutishi, muomalasi bilan sinfdoshlaridan ajralib turadi. O'qishlari, o'zini tutisda sinfda birinchi bo'lgan bu qiz bilan sizlarni tanishtirish maqsadida suhbatlashdim. Marhamat, tengdoshingizni fikru mulohazalari sizni ham qiziqtirsa, suhbatimizga siz ham sherik bo'ling!

-Ustozingiz sizni sinfdagi eng odobli qiz deb aytdilar, ismingiz nima?

-Ismim Madina, familiyam Saidmuratova. Parkent tumanidagi 35-maktabning 4-sinfida o'qiyman.

-Madina, siz a'lo baholarga o'qirkansiz, ustozingizni aytishlaricha, xatto yangi o'tiladigan mavzularni ham o'qib, o'zlashtirib kelarkansiz. Siz ham ba'zi tengdoshlaringizga o'xshab bo'sh vaqtlaringizda mazza qilib o'ynab yursangiz bo'lmaydimi?

-Bo'sh vaqtlarimda o'ynashimga ham vaqt topiladi. Lekin bizni oilada

birinchi o'rinda o'qish turadi. Oyim bog'chada tarbiyachi bo'lib ishlardilar, hozircha uy bekasi. Biz maktabdan kelgunimizcha uy yumushlari deyarli qolmaydi. Ular doim menga vaqtida o'ynab, vaqtida dars tayyorlashim kerakligini ta'kidlaydilar. Dadam Parkent tumanida tergovchilar.

tumanimizdagi yagona rus maktabi. Maktab direktori Kvasova Natalya Fyodorovna maktabimizni tozaligiga alohida e'tibor beradilar. Yana ilmiy bo'lim mudiri Gulisa opa Boyxo'jayeva bizni o'zlashtirishimizni, xulqimizni

- Bizga yozgan she'rlaringizdan o'qib berasizmi?

-Ha, albatta.

-Madina, bu gazetani Respublikamizdagi barcha tengdoshlaringiz o'qiydi. Ularga qanday tilaklaringiz bor?

-Men ularga yaxshi

QO'SHALOQ GILOS

Qo'shaloq gilosni Taqib quloqqa, Maqtanib yurardi Ismoilxo'ja.

Ko'rib Ravshanjonni, Yegisi keldi, Akasin chaqirib, Muloyim bo'ldi.

«Akajon, qulog'ingizni, Menga tuting» deb, Qo'shaloq gilosni, Mazza qildi yeb...

XON QIZI

Hasharotlar malikasi, Nomi uning xon qizi, Ko'ylagi bor qora-qizil, Beozor juda o'zi...

NAVRO'Z BAYRAMI

Navro'zing muborak, Ona diyorum. Bahorning elchisi Keldingmi, Navro'z?

Bag'ringda boychechak, Qizg'aldoq olib, Shodliklarga to'lib Keldingmi, Navro'z!

Qaldirg'ochlar uchar, Tiniq osmonda, Elinga tinchlik olib Keldingmi, Navro'z!

Ozoda TURSUNBOYEVA suhbatlashdi.

ORZULARI OSMON QIZALOQ

Ularning deyarli vaqtlari yo'q. Lekin bizni o'qishimizni, kundalik daftarlarimizni tekshirishga doimo vaqt topadilar.

- Madina, sizni yaxshi o'qishingizga faqat ota-onagizni hissasi kattami?

- Ha, lekin ustozimiz Noila opa Ibragimovna ham doimo bizga qattiqo'l bo'lib, uyga vazifalarimizni tayyorlamasligimizga yo'l qo'ymaydilar. Ular mana 50 yildirki, maktabda ustozlik qiladilar. Biz ulardan minnatdormiz.

- Maktabingizda to'garaklar bormi?

- Ha, men maktabdagi bichishtikish to'garagiga ham qatnashaman. Kichik- kichik qalpoqchalar, ko'ylakechalarni mustaqil tika olaman.

- Maktabingiz haqida gapirib bera olasizmi?

- Ha, maktabimiz

yaxshi bo'lishini doimo kuzatib turadilar.

-Yana sizni she'rlar yozadi, deb ham eshitdim... She'r yozishni necha yoshdan boshlagansiz?

- She'r yozishni maktabga kelganimdan so'ng boshlaganman. Bunda menga oyijonim ko'p yordam beradilar.

- Badiiy kitoblar ham o'qib turasizmi?

- Ha, kitoblar o'qishni ham yoqtiraman. Chunki kelajak avlod har tomonlama mukammal bilimga ega bo'lishi kerak.

Tanishuv

o'qishni, kelajakda komil inson bo'lib yetishishlarini tilab qolardim.

- Kelajakdagi orzularingiz qanday?

- Insonning orzulari osmoncha bo'ladi. Mening ham osmonlarga yetadigan orzularim bor. Buni albatta vaqt ko'rsatadi.

- Endi she'rlarga navbat bersak.

- Mayli meni ilk she'rim onajonimga bag'ishlanadi:

MEHRIBONIM- ONAJON!

Bag'ringiz paxtaday oq, Qalbingiz mehr-la pok, O'yaysiz doim bizni, Hurmat qilamiz sizni.

Onalardek mehribon, Inson bo'lmas dunyoda. Mehribon onajonim, Umringiz bo'lsin ziyoda.

Otabek Turdiyev Uspenskiy nomli musiqa maktabining 4-sinfida a'lo baholarga o'qiydi. Shu bilan birga violonchel asbobida musiqa chalish bilan shug'ullanadi.

Violonchel qanday musiqa asbobi ekan, deb o'ylayotgandirsiz? Sizga tushunishingiz osonroq bo'lishi uchun skripkaning kattasi, deb qo'ya qolaylik.

Otabek olti yoshidan Hamza tumanidagi 19-musiqa maktabining fortepiano bo'limiga o'qishga bordi. Ustozi Robert Ivanovich Otabekning musiqaga bo'lgan qobiliyatini sezib, Uspenskiy nomli musiqa

maktabiga hujjatlarini topshirishini maslahat berdi.

bo'ladigan imtihonga katta tayyorgarlik ko'rishadi.

Imtihondan qoniqarsiz baho olgan o'quvchi musiqa

qilishni, rasm chizishni juda yaxshi ko'radi. Bundan tashqari shaxmat-shashka o'ynashda akalaridan qolishmaydi.

Aytmoqchi, Otabekning akasi Shuhrat o'n yetti yoshda. «Chig'atoy» futbol guruhida o'ynaydi. Shuning uchunmi Otabek ham futbolga, basketbolga qiziqadi. Akasining futbolchi ekanligidan faxrlanadi.

Xullas, Otabek bo'sh vaqtini bekorga o'tkazmaydi. Kelajakda o'z o'rmini topish uchun intiladi. «Iste'dodli musiqashunos bo'lib, Vatanimga xizmat qilsam», deya orzu qiladi.

Alisher

ABDULLAJONOV.

O'TABEKNING ORZUSI

Ustozning taklifi bilan Otabek imtihonlardan muvaffaqiyatli o'tib, violonchel asbobini o'rganish bo'limiga qabul qilindi. Mana, shundan beri musiqa maktabida musiqa o'qituvchisi Madina Galiulinadan saboq olib kelayapti.

Sinfoshlari- Nuriddin, Mirazim, Vitya, Alisher kabilar qatori musiqani qunt bilan o'rganyapti. Bordi-yu ozgina dangasalik qilsa, imtihon paytida uyalib qolishi aniq. Shuning uchun ham o'quvchilar har uch oyda

maktabini tark etishi kerak. Keyingi yillarda sinfdoshlaridan o'nga yaqini oddiy maktablarga o'tib ketishdi.

Bu imtihonlar o'quvchining musiqaga bo'lgan qiziqishi, qobiliyatini sinovdan o'tkazadi-da.

Otabek nafaqat musiqadan, balki boshqa fanlardan ham a'lo baholarga o'qimoqda. Ustozi Halima Xoliqova bolalarni a'lochi, namunali o'quvchi bo'lishlari uchun harakat qiladi.

Otabek bo'sh vaqtlarida kitob o'qishni, she'rlar mashq

FARZANOLIK DURGIMIZ

Biz farzandlar ota-onamizni hurmat qilishimiz, ularni e'zozlashimiz, ra'yiga qarab ish tutishimiz darkor. Agar biz ularga rahmat keltiraylik desak, yaxshi o'qishimiz, ustozlarni ranjitmasligimiz, o'zimizni yaxshi xulqimiz bilan ota-onalarimizni ishonchini oqlashimiz kerak, deb o'ylayman.

Vatan - osmon, ona-oy, ota-quyosh, aka-uka parvona, opa-singil durdona, deb bejiz aytilmagan. Osmonimiz musaffo, oyimiz omon, quyoshimiz nurini sochib, ona zaminni iliq nurlarila isitaversin, ota-onamiz, va farzandlar ana shu tiniq va tinch osmon ostida tinch-totuv yashayversin, deymiz.

Shahnoza MUROTALIYEVA,
6- «A» sinf o'quvchisi.

UYIMIZNING QUYOSHI, OILAMIZNING BOSHI

Maktabga ketar chog'im,
Duo qilasiz doim.
Qadrdonim, mehribonim,
Siz o'zingiz, onajonim.

Yozda, qishda kiyintirgan,
Bizlar uchun mehnat qilgan.
O'zi yemay, bizga yedirgan,
Mehnatsevar otajonim.

Ota-onalarning bizga qilgan mehribonchiliklari haqida qancha gapirsak-

da oz bo'laveradi. Ularning oldida biz qarzimizni uzolmaymiz. Farzand dunyoga kelganida «Suyunchi!» deya olamni buzgudek hayqirgan otalar, farzandining shirin tamshanishiga mahliyo bo'lib, shirin tabassum qilgan onalarimiz doimo sog' bo'lishsin.

Men otamni uyimizning fayzi, barakasi deb bilaman. Onam esa xonadonimiz chirog'i. Xuddi ana shunday yorug'lik, iliqlik har bir oilani tark etmasin.

Dilnoza EYVAZOVA,
6- «A» sinf o'quvchisi.

BAXTIMIZGA BOR BO'LING

Bu ko'hna jahon bog'iga bog'bon otaxonlar,
Zo'r tarbiyachi usta bilimdon otaxonlar.

Qarisi bor uyning parisi bor, deb bejiz aytishmagan. Menimcha, hech bir farzand uyini, oilasini ota-onasiz tasavvur qila olmasa kerak. Ular uyda bo'lmasa, xuddi hamma yoq qorong'u zulmat qoplagandek bo'ladi. Ular bilan ko'ngillarimiz shod, bag'rimiz butun bo'ladi. Aziz ota-onalar, baxtimizga doimo bor bo'ling.

Umida YO'LDOSHEVA,
6- «A» sinf o'quvchisi.

Aziz bolajonlar!

«Tong yulduzi» gazetasini
Respublikamizning barcha bolalari sevib
o'qishi sizlarga sir emas. Buni sizlardan
kelgan maktublar orqali bilib boramiz.
Parkent tumanidagi 27-o'rta maktabning
o'quvchilari «Ota-ona - boyligimiz»
mavzusida insho yozishibdi. Insholarni
Ozoda Tursunboyeva saralab, e'tiboringizga
havola qilayapti. O'qib, fikrlaringizni
bildirasiz, degan umiddamiz.

Qadim zamonlarda bir zolim podsho yashagan ekan. Bir kuni u bir cho'pon bolani uchratib qolibdi. Uni zolimligi tutib, cho'pon bolani o'ldirtirmoqchi bo'libdi. Shunda cho'pon bola podshodan uni o'ldirmaslikni, qatlni ertaga qoldirishni o'tinib so'rabdi. Podsho buni sababini so'rabdi. Shunda cho'pon: «Men kuni bo'yi tog'u-toshlarda qo'y-qo'zilarni boqib yuraman. Uyda esa ko'zlari ojiz onam bor. Men ularni qishloqqa olib borib qo'yishim kerak, ana shundan so'ng meni o'ldirishim mumkin», debdi. Agar men o'lsam, onamning xoli nima kechadi, avvaliga onam bilan vidolashay, debdi. Podsho qiziqib, cho'pon yigit bilan birga o'tovga boribdi. U yerda chindan ham ko'r kampir turtinib yurgan ekan. Cho'pon yigit bor gapni onasiga aytibdi. Shunda ona: «Podsho shuni

xohlagan ekan, biz nima ham derdik, bolam, ammo seni dog'ingda bir umr kuyib o'tadigan bo'ldim, undan ko'ra meni o'ldira qolsa bo'lardi,- debdi. Podsho bu so'zlarni eshitib, hayron qolibdi va cho'pon bolani ham, kampirni ham tashlab, o'zi tog'u-toshlarga chiqib ketibdi. Chunki umri bino bo'lib, bunday ona-bolani birinchi marta ko'rishi ekan...

Qissadan hissa shuki, onaning mehri oldida, onaning qahri oldida hech qanday kuch dosh bera olmaydi. Shunday ekan, onalarimizni hurmat qilaylik, ularni ko'ngillarini og'ritmaylik. Bizning baxtimizga ular sog' bo'lib yuraverishsin...

Sanobar MUSAYEVA,
6- «G» sinf o'quvchisi.

RAHMIL FARZAND

...Qadim zamonlarda bir bola va ona yashagan ekan. Ular juda kambag'al yashashar ekan. Bolasi ov qilib, shu ovchilik orqasidan kun kechirisharkan. Bir kuni erta bahorda bola bilan onani yemishi qolmabdi. Bolaning ovi ham yurishmabdi. U tushkunlikka tushib, uyiga kelib o'tirgan ekan, hovli etagiga bir laylayk kelib qo'nibdi. Bola uni otmoqchi bo'lib, kamonni to'g'rilabdi. Lekin buni ko'rib turgan onasi laylakni uchirib yuboribdi. Bolasi onasidan ranjib, o'sha kundan keyin gaplashmay qo'yibdi. Siqilib ketgan onasi bir kuni xudoga yolvoribdi:

-Ey xudo, meni ham qushga aylantir, zotan, bu yerlardan yiroqqa uchib ketay,- debdi. Shu zahoti ona chiroyli bir kaptarga aylanib qolibdi. Hovlida yurgan kaptarni ko'rgan o'g'il uni otibdi. Shunda kaptardan bir tomchi qon yerga tushibdi. Yarador kaptar esa jon talvasasida yotar ekan. O'g'il shosha-pisha uni qo'lga olibdi. Shunda kaptar tilga kiribdi.

-O'g'lim, bundan keyin aslo qushlarni ota ko'rmagin,- debdi. Shunda o'g'il qilib qo'ygan ishidan pushaymon bo'libdi va boshqa qushlarni otmaydigan bo'libdi.

Umida TO'RAYEVA,
6- «A» sinf o'quvchisi.

ENG UENG 20T...

L	V	A	D	A	S	O'	Z	A	O'
O	D	Z	R	A	S	B	D	O	B
I	N	O	A	O	T	A	Q	L	U
D	L	R	A	Sh	B	O	Y	G	S
A	R	Q	R	I	Q	B	N	D	I
T	I	N	Y	N	A	T	A	A	L
G	X	O	Ch	I	N	O	T	H	A
O'	T	A	R	A	R	R	O	M	S
T	O	B	V	I	M	A	Q	Z	S
I	O	B	G'	A	S	O	B	M	A
I	M	M	I	T	T	D	E	A	K
S	O	Z	I	O	Y	A	L	T	U
Y	I	R	S	B	I	L	N	O	D

FILVORD

Berilgan quyidagi barcha so'zlar shakl kataklaridan o'ngga, chapga, yuqoriga, pastga va diagonallari bo'yicha topiladi.

Harflar jilosi

Bular bog'bon bobomiz bo'ladilar. Bog'dagi barcha borliqqa bular boshliqdirlar.

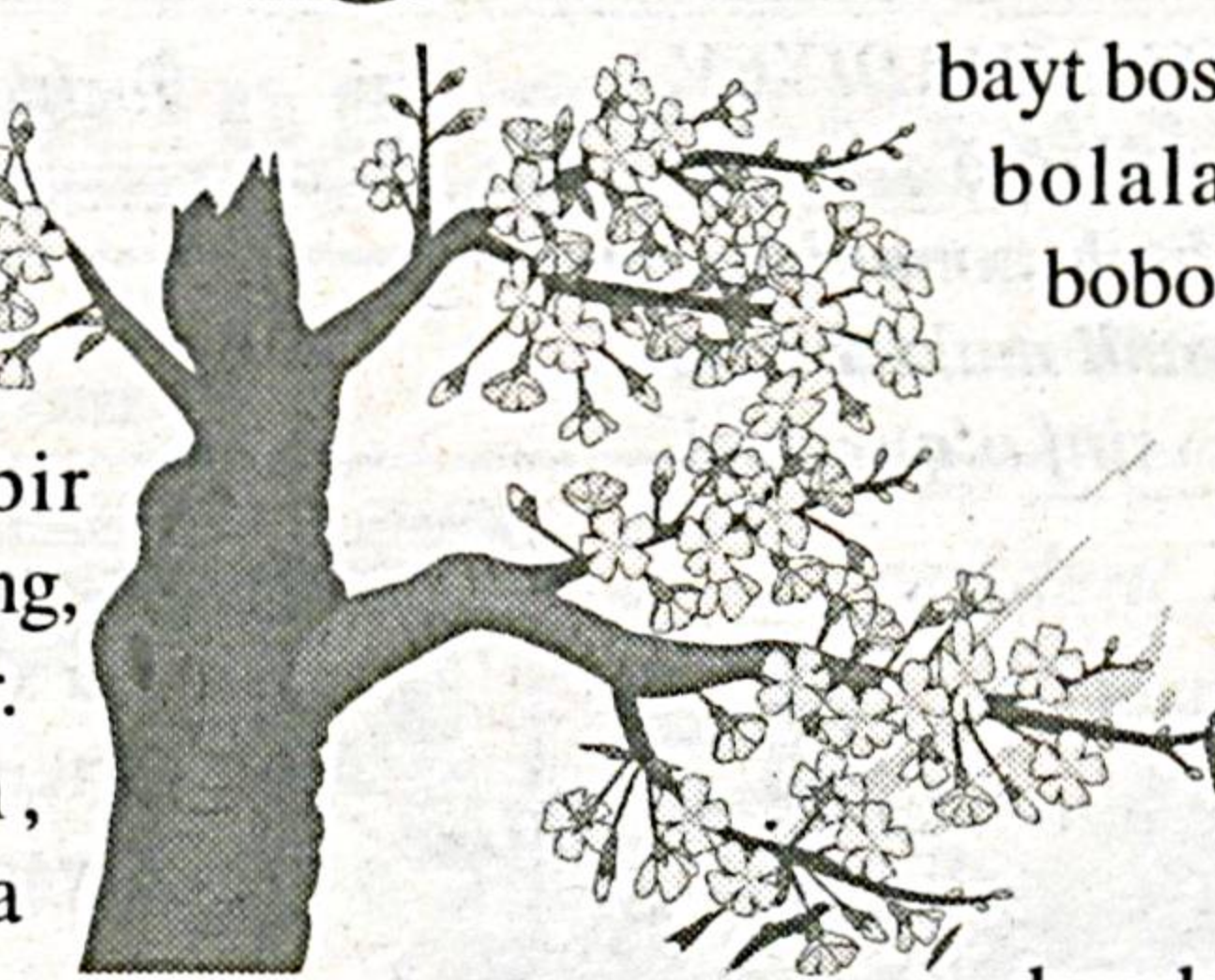
Baxtiyor, Barno, Bahodir, Bodomxonlar bahru bayt bilan bandlar. Birdan Barnoxon bir

BOG'DA

Bog'imizning bir bo'lagida bodomzor, bir bo'lagida bedazor, bir bo'lagida bodring, baqlajonlar bor.

Binobarin, bog'imizda bahor boshlandi.

Bog'bon bobomiz belbog'larini bog'lab, barvaqt boqqa bordilar. Bog'imizning barcha burchaklari bahorning beg'ubor bo'ylari bilan burkangan. Bu bog'bon bobomizning boyliklariga boylik, bellariga baquvvatlik berilganligi belgisidir. Bog'bon bobomiz bog'da bo'lganlarida bolalar borligini bildilar. Bolalarning baqiriqlaridan borliq bezovtalanadi. Bolalarni bodomzorda bellashish bilan bandliklari bilinardi. Bahrom bilan Botir bokschilar. Bu bolalar boksni boshlashgan. Ba'zi bolalar berkinmachoqqa berilishgan bo'lsa, beriroqda

bayt boshladi. Barcha bolalar bog'bon bobolari bag'riga borib, boshlangan baytga beixtiyor berildilar.

Bayt bunday boshlanadi:

Biz bilandir bog'bon bog'i, Botirning belida belbog'i, Baxt birla bilim bulog'i, Bizda birdamlik bayrog'i.

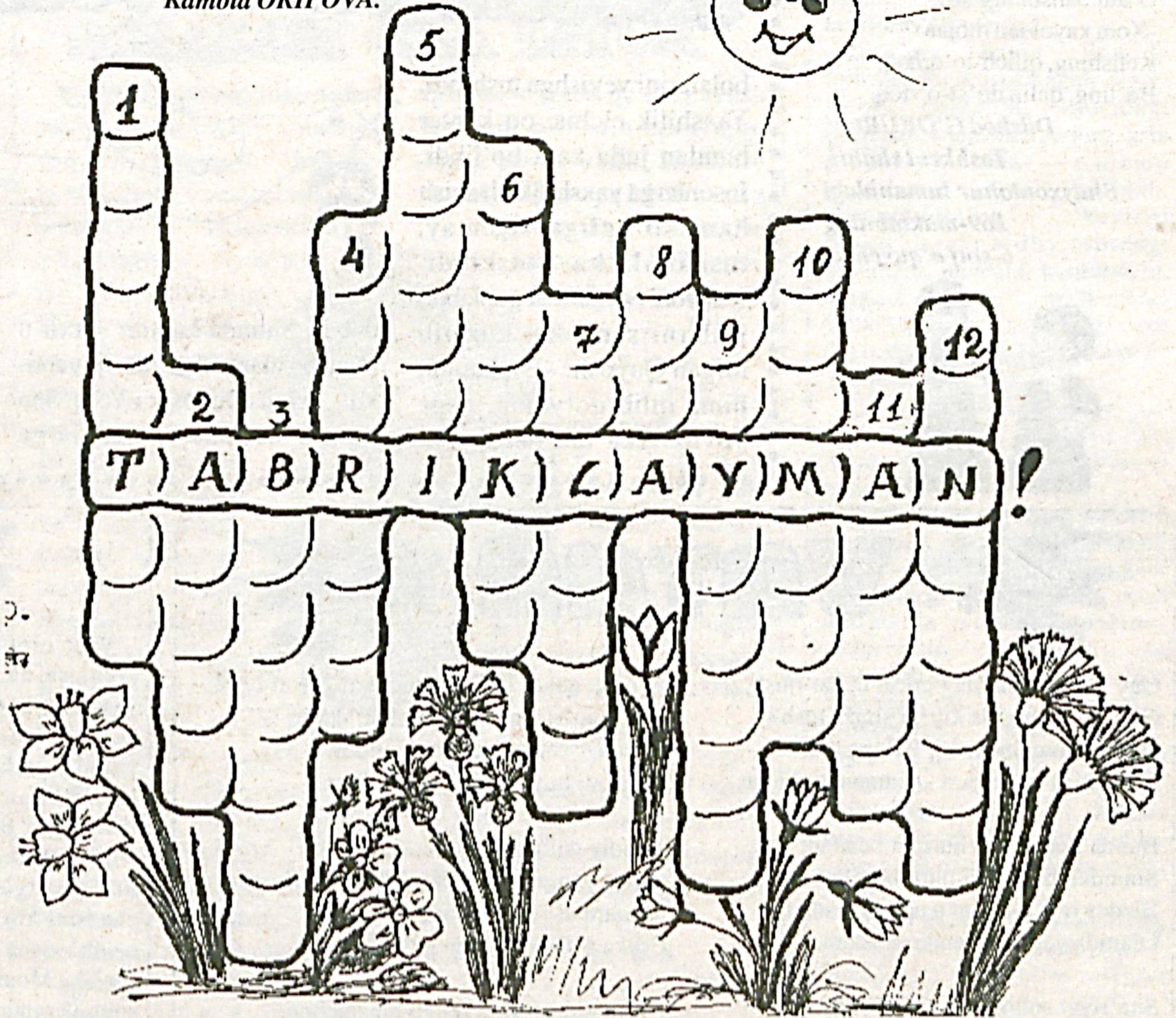
Barnoxon bu baytning bayonini bo'ldi. Bog'bon bobomiz barcha bolalarni bag'rilariga bosib:

«Bor bo'linglar, boringizga baraka!»

Bog'imiz bag'ridagi bu baxtli baholar bizning beg'ubor bolalikka bo'lgan boqishlarimizni bo'rttirib boraveradi.

Akmal MURODOV,
O'ZMU jurnalistika fakulteti
2- kurs tolibi.

Kamola ORIPOVA.

ГУЛАСТА КРОССВОРДИ

Bu krossvord faqat vertikal yo'nalishda yechiladi.

1.Osmonrang gullaridan osmon rang qarz oladi. 2.Faqat o'zini sevar, xudbin-u ammo go'zal. 3.Bahordan berar darak, binafsharang ko'zli malak. 4.Tongning singlisi. 5.Oftobning muovini. 6.O'zi gul naslidan-u tuyaning qarindoshi. 7.Ko'l o'rtasida gerdayar, tannozeina malika. 8.Tog'-toshlarning

erkatoyi. 9.Qizlarga rom ochish-chun gulbargidan ayrilar. 10.Hokisorgina, kamtar - o'tloqning malikasi. 11.Jannat guli deyishar, ufuri dilga yoqar. 12.Chin gulim chinni gulim, bayramda hamroh gulim.

Tuzuvchi: Gulnoz TOJIBOYEVA,
Sirg'ali tumanidagi 252-maktabning
5-sinf o'quvchisi.

O'tmishda Misr podshosining oshxonasida ishlaydigan xizmatkor ehtiyotsizlik qilib, yangi eritilgan qo'y yog'ini o'choqdagi kulga to'kib yuboradi. Podshoning jazolashidan qo'rqib, to'kilgan yog'ni darhol kulga aralashtiradi-da, bir necha

Bilasizmi?

Xizmatkorga o'sha guvalachadan o'ziga ham yasab berishni buyuradi. Xizmatkor bu safar aralashmani qunt bilan tayyorlaydi. Ya'ni,

SOVUNNING «TUG'ILISHI»

guvalacha yasab qo'yadi. So'ng qo'lini yuvadi. Uning qo'llari shuncha toza bo'lib ketadiki, o'zi ham hayron bo'ladi va bu yog' aralashgan kulning xususiyati bo'lsa kerak, deb o'ylaydi. Keyinchalik kir qo'lini yana o'sha guvalacha yordamida yuvib ko'radi va haqiqatdan o'sha aralashmaning xususiyati ekaniga amin bo'ladi.

Xizmatkor oshpazlarga, ustalarga va boshqa xizmatkorlarga ham ishlatish uchun guvalachalardan beradi. Guvalacha ularning sinovidan ham yaxshi o'tadi. Qo'llari, latta-puttalari yuvilgach, top-toza bo'lib qoladi. Podsho o'choq boshida ishlaydigan xizmatkorlarning qo'llari o'zinikidan ham toza bo'lib qolayotganini ko'rib, hayron qoladi. Surishtirib, sirni biladi.

qo'y yog'i bilan kulni obdon aralashtiradi, uni kichik-kichik guvalachalar shakliga keltirib, shamolda quritadi. Keyinchalik bu tasodifiy yangilik Misrdan Shveysariyaga, Rim va boshqa davlatlarga tarqaladi. Biroq, o'sha davrda odamlar qo'y yog'i aralashgan kul tufayli qo'l va yuzlarining poklanish sirlarini izohlashga zakovati yetmaydi.

Zamonamiz olimlarigina bu sirning tagiga yetdilar. Aslida kul tarkibida natriy kislotalasi ko'p miqdorda bo'lib, u tozalash xususiyatiga egadir. Buning ustiga qo'y yog'i eritish va yumshatish xossasiga ega bo'lib, yaxshilab qorishtirilsa, bu xususiyat yanada ortadi. Qisqasi, Angliyada birinchi bo'lib sovun ishlab chiqaradigan zavod qurilgan.

Baxtiyor BAHODIR o'g'li,
TDMI IMF fakulteti 1- kurs talabasi.

BAHOR OVOZI

Tongda uyg'onib ko'rsam,
Qor yarqiraydi tog'da.
Xuddi bodroqdek oppoq,
O'rik gullabdi bog'da.

Bulbul sayraydi chah-chah,
Yoqimlidir ovozi.
Ko'ngillarga xush yoqar,
Ularning quvnoq sozi.

Farruh
MUHAMMADIYEV,
Qashqadaryo viloyati,
Kitob tumanidagi
Bobur nomli maktabning
6 - «A» sinf o'quvchisi.

TENGDOSHIMGA

Orzu - bu qalbdagi eng nafis tuyg'u,
Goh ushalmas bo'lsin, goh ushalsin u.
Insonning qalbida barhayot erur,
Orzuga intilib yashamoq zarur.

Orzu bilan yashang, ularning bari,
Sizni yetaklasin samolar sari.
Intiling, izlaning yetmoq chun tengdosh,
Baxt qushi bo'lgaydir, siz bilan yo'ldosh.

Nazokat UMAROVA,
Toshkent shahar, Chilonzor tumanidagi
200-litsey maktabning
9- «B» sinf o'quvchisi.

DUNYO

Dunyoga keldimu men esim tanib,
Har xil savollardan tizim teraman.
O'tkinchi dunyoda yashab, o'rtanib,
Tevarak-atrofga neni beraman.

Kingadir qorong'u ekansan, dunyo,
Kingadir sen porlab, sochursan ziyo.
Yomonni ko'zingga qilib to'tiyo,
Yaxshiga nega sen boqmaysan qiyo.

Dilnozabonu BOTIROVA,
Toshkent Pedagogika
kolleji talabasi.

KEMA SARDORLARI

Nabi xayol surardi,
Do'stlari birga edi.
-Qani endi bo'lsaydim,
Katta kema sardori.

Akrom ham boshlab qoldi:
-Men-chi, bo'lsam kapitan,
Kezardim butun jahon,
Yengardim ancha to'fon.

Bir kun ajib tush ko'rdim,
Kemangni xarid qildim.
Seni qirg'oqqa tashlab,
Dengiz, okean oshdim.

Nabi qovog'in uydi,
O'zin kemasiz tuydi.
Avj olgan bahs so'nggida,
Mustahkam mushtin tugdi.

G'ani bahsni tugatdi:
-Xom xayoldan mojaro?
Kelishing, qilich-to'qmoq,
Bo'ling, qalin do'st-o'rtoq.
Dilshod G'OFUROV,
Toshkent shahri,
Shayxontohur tumanidagi
169-maktabning
6-sinf o'quvchisi.

VATAN

Qay yurtida shunday erkin uchar qush,
Go'dak beshigida ko'rar shirin tush?
Qizlari Barchinoy, o'g'li Alpomish -
O'zbek, O'zbekiston - chamanzor Vatan.

Bunda bobolarga hurmat beaded,
Shundan bozorida qutu barokat.
Bizday o'g'il-qizlar u uchun madad,
Olamda yagona, betakror Vatan.

She'riyat sultoni Navoiy bobo,
Farobiy, Beruniy, ham ibn Sino.
Imom Buxoriydek ilmda yakto,
Bahovuddin ruhi madadkor Vatan.

Ayting, qaysi dilda shuncha tug'yon bor?
Yarmi so'z, yarmisi sozda san'atkor.
Bunda e'zoz topar zehn, iqtidor -
Kelajagi buyuk - gul diyor Vatan.

Abadiy istiqlol erur shiori,
Qayta yangramoqda Usmon ash'ori.
Muqannasi ulug', bor Sarbadori,
Erkka oshno bo'lgan gulbahor Vatan.

Dasta gul saralay senga bir quchoq,
Yurtim bo'yuringga o'zim ko'zmunchuq.
Jahonga yuz tutgan yo'ling bo'lsin oq!
Qalbim rishtasiga payvasta Vatan!

Gulnoza RAJABOVA,
Shofirkon tumanidagi
46- o'rta maktab o'quvchisi.

JON ONAJONIM

Men uchun dunyoda barchadan aziz,
O'zingiz mehribon, jon onajonim.
Qalbingiz pokdir, mehringiz ummon,
Siz mening suyganim, ham mehribonim.

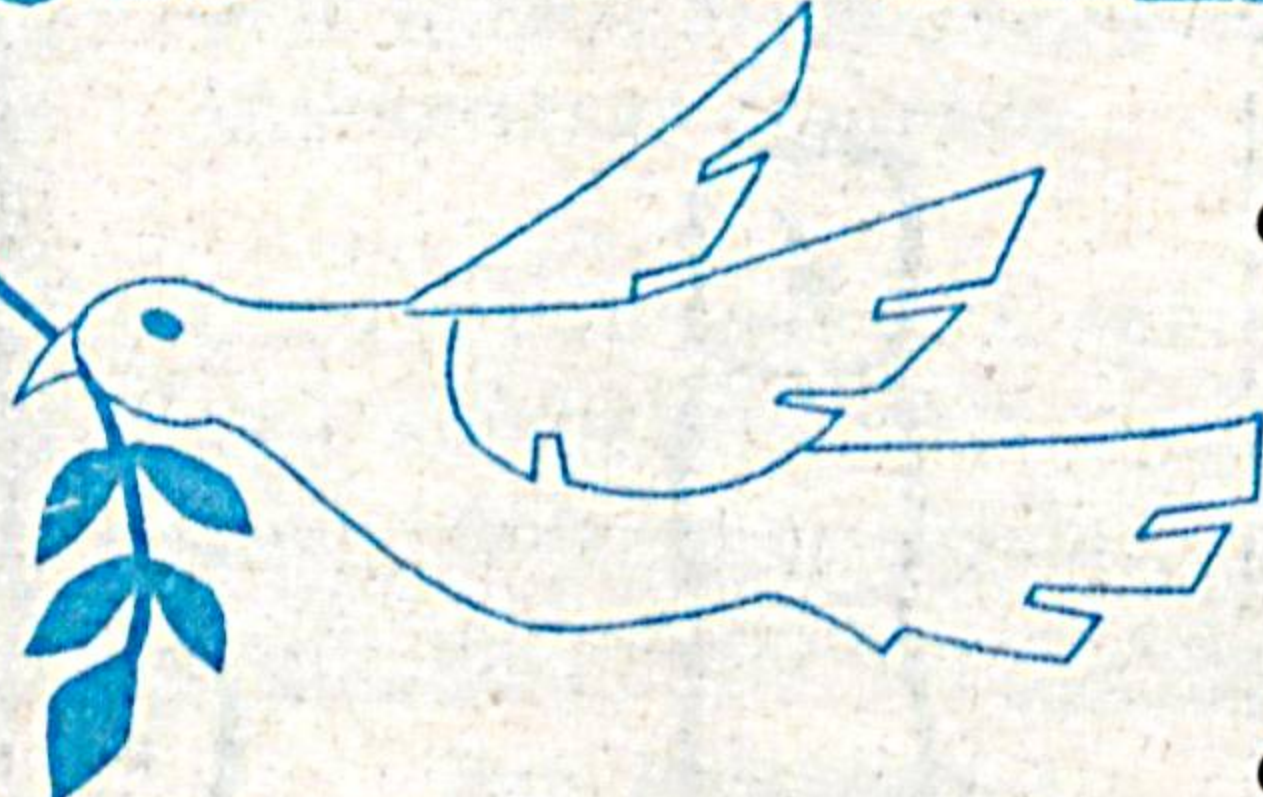
Boshimda ko'tarib yursam-da arzir,
Qo'lingizga guldasta tutsam-da arzir.
Poyingizga tiz cho'kib tursam-da arzir,
Siz mening quvonchim, jon onajonim.

Ozoda QURBONQULOVA,
Surxondaryo viloyati,
Denov tumanidagi 42-maktabning
9-sinf o'quvchisi.

Qadim zamonda tog'lar oshgan, daryo toshgan tomonda bir kaptar yashar ekan. U oq rangda bo'lgani uchun doim ezgulikka, poklikka intilar ekan. Daryoning narigi qirg'og'ida esa qora qirg'iy yasharkan. Qirg'iy doim yovuzlik va razolat sari borar ekan. Bora-bora u zolimga aylanibdi va kaptarning

EZGULIK VA YOVUZLIK JANGI

bolalarini yeyishga tushibdi. Yaxshilik elchisi oq kaptar bundan juda xafa bo'libdi. Insonlarga yaxshilik ulashish ham ko'ngliga sig'may, tushkunlikka tushibdi. Dunyoni esa zulmat qoplabdi. Bularni samodan kuzatib turgan Quyosh: «Ey, kaptar, nima qilib qo'yding, nega yovuzlikka tan berding?»

debdi. Shunda kaptar: «Axir u meni bolalarimdan judo qilyaptiku», debdi. Quyosh: «Yo'q. Sen doimo zulmat va razolatga

qarshi kurash. O'zingga ishon. Shunda g'olib bo'lasan», debdi-da, bulutlar orqasiga o'tib ketibdi. Kaptarning g'ayrati oshib, kuchga to'lib, qirg'iy bilan jang qilibdi. Uzoq davom etgan jangda behol bo'lgan kaptar qirg'iyini o'ldirib, o'zi ham jon taslim qilibdi. Ezgulik yutib, dunyo yorishib ketganidan kaptar mamnun

edi. Biroq, undan keyin ham ko'plab kaptarlar va ko'plab qirg'iyalar tug'ilibdi. Kurash doimo davom etarkan. Ezgulik doimo baland kelarkan.

Visola
QARSHIBOYEVA,
Toshkentdagi
328-maktabning
6- sinf o'quvchisi.

YASHIL LIBOS KIYDI TABIAT

(Qatra)

Vaqt oliy hakam. O'z o'rnini bo'shatgisi kelmasa-da, qishni kuzatib, o'lkamizga yangilanish, yasharish fasli bo'lgan bahor kirib keldi. Qish uyqusidan uyg'ongan daraxtlar yashil to'n kiyib, oq, qizil, pushti rangli nafis gullar bilan bezandi. Ariq labidan yalpiz izlayotgan bolajonlar, sochlariga soch popuk taqib olgan qizaloqlaru xuv tepalikda varrak uchirayotgan ukajonlarimizning quvonchi cheksiz. Yurtimizni sog'inib, olis o'lkalardan uchib kelgan qaldirg'och eski uyasini yangilash ilinjida. Momolarimiz tandirga yopayotgan ko'k somsalarining xushbo'y xidi borliqni tutib ketdi. Baland-baland chinorlardagi qushlarning chug'uri dillarga xush yoqadi.

Tashrifingdan o'rgilay, gul-gul yashnagan ko'klam!

Dilnoza PO'LATOVA,
Poytaxtimizdagi 273 - maktabning
jurnalistika guruhi o'quvchisi.

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT MATBUOT QO'MITASI, O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI, «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOY HARAKATI, «SOG'LOM AVLOD UCHUN» XAYRIYA JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa
MUSURMONOVA,
Qahramon
QURONBOYEV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Po'lat MO'MIN,
Mukarrama
MURODOVA,
Tohir MULLABOYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi»
nashriyot uyi kompyuter
bo'limida terib
sahifalandi.
Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.
«Sharq» nashriyot-
matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida 46.291
nuxxada ofset usulida
bosildi.

Korxonalar manzili:
«Buyuk Turon»
ko'chasi, 41.
Buyurtma № T-267
Gazetani
Muhabbat
MAXSUDOVA
sahifaladi.
Navbatchi:
Feruza ODILOVA

Ro'yxatdan o'tish
tartibi № 000137
Manzilimiz: 700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Tel: 144-62-34.
144-63-08